УДК 159.923:316.6-057.87

Роман КОВТУН
кандидат психологічних наук, доцент,
Класичний приватний університет, м. Запоріжжя
https://orcid.org/0009-0000-9550-0224
e-mail: mechta_tur@ukr.net

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті здійснено теоретичний аналіз соціально-психологічних умов розвитку резильєнтності студентської молоді під час воєнного стану. Обґрунтовано, що резильєнтність – це динамічний процес адаптації, який потребує сприятливого середовища. Виокремлено три ключові групи умов-каталізаторів. Перша – комунікативно-підтримувальні умови (мікро- та макросоціальні чинники), які створюють «соціальну подушку безпеки» та захищають від ізоляції. Друга – освітньо-інституційні умови, що перетворюють заклад вищої освіти на екосистему безпеки через гнучкість навчання і психологічний супровід. Третя – особистісно-рольові та демографічні умови, які визначають індивідуальну специфіку подолання стресу. Доведено, що синергія цих чинників запобігає дезадаптації та зберігає ментальне здоров'я.

Ключові слова: резильєнтність; студентська молодь; ментальне здоров'я; соціально-психологічні умови; стрес; дезадаптація.

Roman KOVTUN
Classical private university, Zaporizhzhia

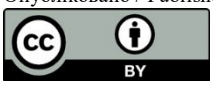
SOCIO-PSYCHOLOGICAL CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENT RESILIENCE

The article actualizes the problem of preserving the mental health of students in the realities of prolonged martial law and chronic distress. It is noted that Ukrainian students are under unprecedented pressure from existential threats, social isolation and the destruction of the usual educational space. In this context, the key mechanism of psychological survival is resiliency, which is considered not as a permanent or innate character trait, but as a complex dynamic process of adaptation that requires a favorable environment and purposeful formation. The aim of the study is to systematize and theoretically analyze a complex of socio-psychological conditions that act as catalysts for the development of youth resilience. Based on the socio-ecological approach, it is proved that resilience is formed at the intersection of internal resources of the individual and external circumstances.

As a result of the theoretical study, three key groups of Catalyst conditions are identified and characterized. The first group is communicative and supportive conditions (micro – and macrosocial factors) that create a "social safety cushion" and protect against isolation. The second is the educational and institutional conditions that turn a higher education institution into a security ecosystem through the flexibility of training and psychological support. The third is personal, role and demographic conditions that determine the individual specifics of coping with stress. It is proved that the development of mechanisms for the formation of favorable socio-psychological conditions in the student environment will become a strategic investment in the preservation of human capital and the training of a psychologically stable generation of specialists for the post-war reconstruction of Ukraine.

Keywords: resilience; student youth; mental health; socio-psychological conditions; stress, maladaptation.

https://doi.org/10.31891/PT-2026-4-19
Стаття надійшла до редакції / Received 24.09.2026
Прийнята до друку / Accepted 09.11.2026
Опубліковано / Published 26.11.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC-BY 4.0

© Роман КОВТУН

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Студентські роки традиційно є періодом активної соціалізації, професійного становлення та формування ідентичності. Однак сьогодні цей етап відбувається в умовах хронічного стресу, екзистенційної загрози, вимушеного переміщення, блекаутів та руйнування звичного освітнього середовища, спричинених тривалою повномасштабною війною. У цьому контексті на перший план виходить феномен резильєнтності – складної динамічної здатності особистості ефективно долати життєві кризи, адаптуватися до змін, зберігати психічне здоров'я та відновлюватися після травматичних подій. Розуміння того, які саме соціально-психологічні умови середовища сприяють розвитку такої життєстійкості, є критично необхідним для збереження людського капіталу нації.

Масштаби проблеми та її гострота підтверджуються дослідженнями останніх років. Згідно з результатами дослідження «Вплив війни на молодь в Україні» (2024–2025 рр.) [3], ментальне здоров'я залишається одним із найвразливіших аспектів життя молодих людей. Крім того, сучасні вітчизняні наукові розвідки [14] засвідчують, що значна частина студентів, які пережили психотравматичні події під час повномасштабного вторгнення, демонструють тяжкі прояви тривоги та депресії. На тлі цих тривожних тенденцій актуалізується потреба вивчення соціально-психологічних умов, здатних попередити дезадаптацію та запустити захисні механізми резильєнтності у студентської молоді. У практичному вимірі вирішення цієї проблеми безпосередньо пов'язане з реалізацією Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» [4]. Перед закладами вищої освіти, психологічними службами та інституціями соціальної роботи стоїть важливе завдання – розробка та впровадження науково обґрунтованих тренінгових програм, протоколів психосоціальної підтримки та груп взаємодопомоги для студентів. Формування сприятливих соціально-психологічних умов у закладі вищої освіти дозволить не лише запобігти

емоційному вигоранню та відтоку молоді за кордон, але й підготувати психологічно стійку генерацію фахівців, здатних взяти на себе відповідальність за повоєнну відбудову України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Феномен «резильєнтності» як суспільно значуща проблема та ключовий чинник збереження ментального здоров'я ґрунтовно розкривається у теоретичних працях В. Рудь [10], Н. Сургунд і О. Козенко [13], а також А. Турубарової [15]. Особливості прояву та тенденції розвитку резильєнтності саме в українських студентів під час війни стали предметом детального вивчення вітчизняних науковців, серед яких А. Буровицька [2], М. Орап [8], Л. П'янківська [9], В. Синякова та співавтори [11], А. Стеценко і В. Барицька [12], О. Фурс [16]. Автори сходяться на думці, що резильєнтність не є сталою величиною, а здатна динамічно розвиватися під впливом зовнішніх обставин.

Дослідження соціально-психологічних умов та чинників, що детермінують цей розвиток, активно здійснюється у світовому науковому дискурсі. Зарубіжні дослідники вивчають феномен стійкості крізь призму пандемійного та постпандемійного досвіду. Зокрема, соціально-екологічний підхід до формування життєстійкості пропонують J. Sheng та співавтори [22], а також Y. Park [21]. Важливість соціальної підтримки, позитивності та цифрової інклюзії як предикторів зниження стресу доводять у своїх дослідженнях M. Cassaretto [18] та K. Litwic-Kaminska із колегами [20]. На ролі освітнього середовища закладу вищої освіти як ключової умови формування академічної резильєнтності наголошують D. Bagdžiūnienė [17], F. Wang [23] та R. Zhao [24].

Окремим вектором у науковій літературі виступає вивчення впливу соціально-демографічних чинників, зокрема гендерного виміру, на здатність студентів долати стрес. Вплив гендеру на розвиток резильєнтності та схильність до депресивних симптомів досліджували українська науковиця Н. Атаманчук [1] та зарубіжний колектив авторів [19]. У практичній площині вітчизняна наука вже робить кроки назустріч впровадженню формувальних програм. Питання психологічного супроводу, розробки психокорекційних алгоритмів та цілеспрямованого формування резильєнтності у студентської молоді активно розробляються у працях О. Коновалової і С. Бикової [5], Л. Литвинової і В. Єгорової [6], Л. Міщихи та О. Савенко-Кобилкіної [7].

Отже, попри значний інтерес науковців до феномену резильєнтності, соціально-психологічні умови її розвитку у студентів в умовах війни залишаються малодослідженими. Зарубіжні праці переважно фокусуються на нетравматичному досвіді COVID-19, а вітчизняні – на фіксації поточного психоемоційного стану молоді чи локальних психокорекційних заходах. Тому нагальною є потреба вивчення соціально-психологічних умов, що стимулюють розвиток резильєнтності українського студентства.

Формулювання цілей статті

Метою статті є систематизація та теоретичний аналіз соціально-психологічних умов розвитку резильєнтності студентської молоді в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу

Розгляд проблеми доцільно розпочати з концептуалізації поняття резильєнтності у сучасних умовах. Як зазначає А. Турубарова, феномен «резильєнтності» нині перетворився на суспільно значущу проблему, оскільки він визначає здатність нації до виживання та відновлення [15]. Згідно з теоретичною моделлю В. Рудь [10] та дослідженнями Н. Сургунд і О. Козенко [13], резильєнтність студентів не є вродженою чи статичною рисою характеру. Це складний, динамічний процес адаптації особистості до значних джерел стресу, травм або трагедій, який може цілеспрямовано розвиватися за наявності сприятливого середовища.

В умовах воєнного стану українська молодь стикається з безпрецедентними викликами. Результати дослідження впливу війни на молодь в Україні [3] та емпіричні дослідження О. Ткачишиної [14] фіксують високий рівень психологічного дистресу, виражені симптоми тривоги та депресії серед студентства. Однак, як доводять А. Стеценко та В. Барицька [12], саме сформована психологічна резильєнтність виступає тим буфером, який захищає ментальне здоров'я молоді від руйнівного впливу війни. Особливості прояву цієї здатності в реаліях сьогодення (зокрема, швидкість відновлення після блекаутів, ракетних обстрілів чи втрати звичного кола спілкування) детально описані в роботах Л. П'янківської [9] та А. Буровицької [2].

Спираючись на соціально-екологічний підхід (який активно розвивають у світовій науці J. Sheng та співавтори [22]), ми можемо стверджувати, що стресостійкість формується на перетині внутрішніх ресурсів індивіда та зовнішніх обставин. На основі аналізу наукової літератури доцільно виокремити три ключові групи соціально-

психологічних умов, які виступають каталізаторами розвитку резильєнтності студентської молоді.

1. Комунікативно-підтримувальні умови (макро- та мікросоціальні чинники). Найважливішим предиктором збереження стійкості є наявність розгалуженої мережі соціальної підтримки. Зарубіжні дослідження, зокрема праці K. Litwic-Kaminska [20] та R. Zhao [24], переконливо доводять, що суб'єктивне відчуття підтримки від родини, друзів та викладачів, у поєднанні з позитивним мисленням, суттєво знижує рівень сприйнятого стресу. Особливого значення набуває взаємодія в межах студентського колективу. В умовах дистанційного навчання та соціальної ізоляції критичною умовою стає цифрова інклюзія. Як зазначають M. Cassaretto та співавтори [18], залученість до цифрового середовища виступає медіатором між академічною самоефективністю та ментальним здоров'ям.

Сутність комунікативно-підтримувальних умов полягає у створенні для студента своєрідної «соціальної подушки безпеки» – мережі міжособистісних та суспільних зв'язків, які допомагають людині емоційно розвантажуватися, отримувати допомогу та відчувати власну значущість. В умовах екстремального стресогенного впливу (спричиненого воєнними діями, соціальною ізоляцією внаслідок дистанційного навчання, екзистенційними загрозами тощо), саме конструктивна міжособистісна взаємодія та сформоване почуття групової приналежності виконують протективну функцію, запобігаючи розвитку психологічної дезадаптації особистості. Ці умови формуються на двох рівнях: мікросоціальному (найближче оточення) та макросоціальному (широке суспільне та інституційне середовище). До мікросоціальних чинників належить система безпосередніх міжособистісних інтеракцій студента, що характеризуються високим рівнем емоційної близькості (родинне середовище; неформальне оточення; студентська група та ін.). Макросоціальні чинники – це ширший контекст, у якому перебуває студент. Ці зв'язки менш особисті, але вони дають відчуття приналежності до великої спільноти, захищеності та доступу до глобальних ресурсів (цифрова інклюзія, онлайн-спільноти; освітнє середовище закладу вищої освіти та ін.).

2. Освітньо-інституційні умови у закладах вищої освіти. Академічне середовище відіграє формувальну роль у житті студента. Дослідження D. Bagdžiūnienė [17] та F. Wang [23] наголошують на важливості саме освітніх ресурсів для академічної резильєнтності. О. Фурс серед чинників формування стійкості виділяє гнучкість освітнього процесу, толерантне ставлення викладачів, надання студентам права на помилку та можливість академічної мобільності

[16]. Безпечне, передбачуване та підтримуюче освітнє середовище повертає студентові відчуття контролю над власним життям, втрачене через війну. На важливості якісного зворотного зв'язку та групових дискусій як інструментів підвищення резильєнтності наголошує у своєму якісному дослідженні Y. Park [21].

Зміст освітньо-інституційних умов полягає у формуванні в закладі вищої освіти безпечного, адаптивного та екосистемного середовища, яке виступає стабілізуючим чинником в умовах соціальної турбулентності. Вони охоплюють інституалізований психологічний супровід (діяльність психологічних служб, впровадження тренінгових програм тощо), гнучкість та адаптивність освітнього процесу до форс-мажорних обставин (блекаутів, тривог тощо), а також підтримувальну корпоративну культуру закладу. Перехід від жорсткої академічної регламентації до педагогіки партнерства та толерантності повертає студенту відчуття суб'єктності та контролю над власним життям, що є базовою передумовою формування резильєнтності.

3. Особистісно-рольові та демографічні умови. Ефективність розвитку резильєнтності залежить також від індивідуальних предикторів, зокрема гендерних особливостей. Вітчизняна дослідниця Н. Атаманчук [1], а також колектив авторів на чолі з S. Chen [19], звертають увагу на гендерний вимір проживання стресу. Доведено, що стратегії подолання труднощів (копінг-стратегії) відрізняються у юнаків та дівчат, що вимагає диференційованого підходу до надання психологічної допомоги. Юнаки частіше схильні до ізоляції або раціоналізації, тоді як дівчата більше спираються на емоційну підтримку соціуму.

Сутність особистісно-рольових та демографічних умов полягає в індивідуалізації процесу адаптації до стресу. Вони визначають специфіку того, як внутрішні предиктори особистості (тип темпераменту, емоційний інтелект, сформовані копінг-стратегії та ін.) взаємодіють з об'єктивними даними (гендерною приналежністю, віком, статусом внутрішньо переміщеної особи та ін.). Рольові умови відображають рівень суб'єктності студента: вибір ним проактивної соціальної ролі (лідерство, волонтерство, старостат) суттєво підвищує життєстійкість, протидіючи синдрому «набутої безпорадності». Своєю чергою, демографічні фактори зумовлюють гендерно-рольову специфіку подолання криз, детермінуючи різні потреби юнаків та дівчат у формах надання психологічної допомоги.

В узагальненому вигляді три ключові групи соціально-психологічних умов, які виступають каталізаторами розвитку резильєнтності студентської молоді представлені на рис. 1.

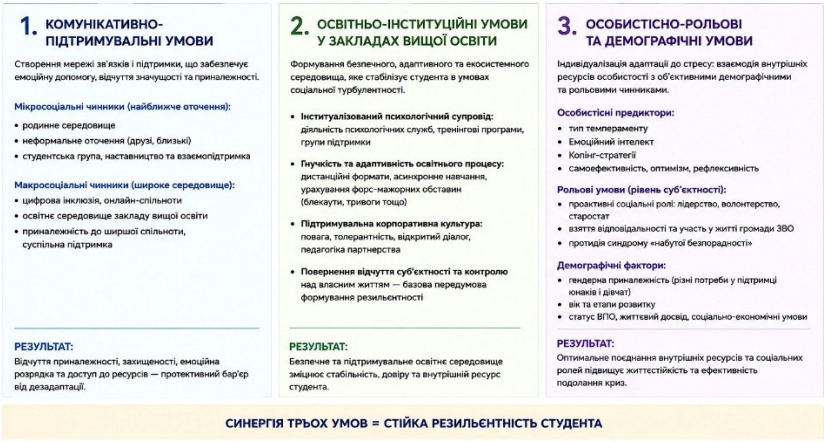

Рис. 1. Соціально-психологічні умови розвитку резильєнтності студентської молоді
Джерело: авторська розробка, під час візуалізації використано генеративний штучний інтелект ChatGPT (OpenAI)

Отже, ефективний розвиток резильєнтності студентської молоді можливий лише за умови комплексного поєднання комунікативно-підтримувального середовища, гнучких освітньо-інституційних умов закладу вищої освіти та врахування індивідуальних особистісно-рольових особливостей. Синергія цих зовнішніх соціальних опор і внутрішніх ресурсів утворює дієвий механізм, що запобігає психологічній дезадаптації та дозволяє студенту зберігати ментальне здоров'я в умовах воєнного стану.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

На основі здійсненого теоретичного аналізу можна констатувати, що резильєнтність студентської молоді в умовах тривалого воєнного стану – це динамічний процес збереження та відновлення психічного здоров'я, який запускається і підтримується лише за наявності цілісної системи соціально-психологічних умов. Ефективний розвиток життєстійкості можливий завдяки синергетичній взаємодії трьох ключових векторів.

Комунікативно-підтримувальне середовище діє як первинний соціальний буфер. Якісна мікросоціальна взаємодія та макросоціальна інтеграція нівелюють екзистенційну самотність і виконують протективну функцію проти дезадаптації.

Освітньо-інституційні трансформації перетворюють заклад вищої освіти з інстанції академічних вимог на екосистему безпеки. Гнучкість навчання, педагогіка партнерства та інституціалізована психологічна підтримка повертають студентові критично важливе відчуття суб'єктності та контролю над власним життям.

Особистісно-рольові та демографічні чинники виступають внутрішнім фільтром подолання криз. Вони доводять, що процес розвитку резильєнтності глибоко індивідуалізований: він залежить від гендерної специфіки, наявного досвіду та вибору проактивної соціальної ролі, яка блокує механізми «набутої безпорадності».

У практичному вимірі результати нашого аналізу доводять, що сучасні заклади вищої освіти мають вийти за межі суто освітньої функції. Для збереження ментального здоров'я студентства необхідний перехід від ситуативного реагування до створення системних психологічних та інституційних опор. Розуміння специфіки описаних умов відкриває можливості для розробки диференційованих тренінгових програм, протоколів кризового втручання та інтеграції принципів резильєнтності в корпоративну культуру закладів вищої освіти.

Перспективами подальших наукових розвідок є розробка механізмів цілеспрямованого формування сприятливих соціально-психологічних умов у студентському середовищі, що стане стратегічною інвестицією у збереження людського капіталу та підготовку психологічно стійкої генерації фахівців для повоєнної відбудови України.

Література

1. Атаманчук Н. М. Резилієнтність студентів-психологів в умовах війни: гендерний вимір. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Психологія. 2026. Т. 37 (76), № 2. С. 98-104. URL: https://doi.org/10.32782/2709-3093/2026.2/16 (дата звернення: 27.07.2026).

2. Буровицька А. І. Особливості резильєнтності студентів під час навчання в умовах воєнного часу. Наукові записки. Серія: Психологія. 2024. № 2. С. 17-23. URL: https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2024-2-2 (дата звернення: 27.07.2026).

3. Вплив війни на молодь в Україні : звіт за результатами дослідження / Міністерство молоді та спорту України, Програма розвитку ООН (ПРООН) в Україні. Київ, 2024. URL: https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/vplyv-viyny-na-molod-v-ukrayini-2024 (дата звернення: 04.08.2026).

4. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?», ініційована Оленою Зеленською : офіційний портал. URL: https://howareu.com (дата звернення: 04.08.2026).

5. Коновалова О. В., Бикова С. В. Формування резильєнтності у студентської молоді. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Психологія. 2023. № 3. С. 13-17. URL: https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2023.3.2 (дата звернення: 29.07.2026).

6. Литвинова Л., Єгорова В. Психокорекційний алгоритм формування резильєнтності студентської молоді в умовах війни. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2025. Вип. 23. С. 112-122. URL: https://doi.org/10.30970/PS.2025.23.13 (дата звернення: 30.07.2026).

7. Міщиха Л. П., Савенко-Кобилкіна О. О. Психологічний супровід розвитку резильєнтності студентської молоді в умовах війни. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Психологія. 2026. № 1. С. 108-112. URL: https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2026.1.18 (дата звернення: 30.07.2026).

8. Орап М. О. Тенденції розвитку резильєнтності сучасної української молоді. Наукові записки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Педагогіка і психологія. 2025. № 2 (6). С. 145-150. URL: https://doi.org/10.32782/3041-1297/2025-2-22 (дата звернення: 30.08.2026).

9. П'янківська Л. В. Особливості прояву резильєнтності у студентів в умовах воєнного часу. Перспективи та інновації науки. 2023. № 10 (28). С. 623-633. URL: https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-10(28)-623-633 (дата звернення: 27.07.2026).

10. Рудь В. М. Теоретична модель резильєнтності студентів. Наукові записки. Серія : Психологія. 2025. № 4. С. 79-86. URL: https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2025-4-10 (дата звернення: 28.07.2026).

11. Синякова В. Б., Бохонкова Ю. О., Мінін М. О. Формування резильєнтності молоді в умовах соціальної нестабільності та війни. Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology. 2025. № 1 (29). С. 66-74. URL: https://doi.org/10.32342/3041-2196-2025-1-29-6 (дата звернення: 27.07.2026).

12. Стеценко А. І., Барицька В. Г. Психологічна резильєнтність як чинник підтримки ментального здоров'я студентів в умовах війни. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2025. Вип. 3. С. 77-83. URL: https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2025.3.12 (дата звернення: 27.07.2026).

13. Сургунд Н., Козенко О. Особливості резильєнтності у студентів: теоретичне дослідження. Psychology Travelogs. 2023. № 4. С. 189–-199. URL: https://doi.org/10.31891/PT-2023-4-20 (дата звернення: 30.07.2026).

14. Ткачишина О. Р. Дослідження проявів тривоги та депресії у студентів в умовах воєнного стану. Слобожанський науковий вісник. Серія : Психологія. 2025.1 № 1. С. 25-31. URL: https://doi.org/10.32782/psyspu/2025.1.25

15. Турубарова А. В. Феномен «резільєнтність»: суспільно значуща проблема сьогодення. Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 квітня 2021 р. / В. Л. Погребна, В. М. Попович, Н. В. Островська, О. О. Турба та ін. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2021. С. 423-425. URL: https://eir.zp.edu.ua/items/cfd8416e-82b3-4e40-b932-d10cf7c96b5d (дата звернення: 01.08.2026).

16. Фурс О. Й. Чинники формування резильєнтності студентської молоді під час війни. Соціально-освітні домінанти професійної підготовки сучасного компетентного фахівця : збірник матеріалів V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 21 травня 2026 р. / уклад.: Ю. С. Герасименко, В. С. Кулішов, І. В. Пахомов. Біла Церква : БІНПО, 2026. С. 276-280. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/749781/ (дата звернення: 01.08.2026).

17. Bagdžiūnienė D., Žukauskaitė I., Bulotaitė L., Sargautytė R. Study and personal resources of university students' academic resilience and the relationship with positive psychological outcomes. Frontiers in Psychology. 2025. Vol. 16. Article 1517359. URL: https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1517359 (дата звернення: 28.07.2026).

18. Cassaretto M., Espinosa A., Chau C. Effects of resilience, social support, and academic self-efficacy on mental health among Peruvian university students during the pandemic: the mediating role of digital inclusion. Frontiers in Psychology. 2024. Vol. 15. Article 1282281. URL: https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1282281 (дата звернення: 29.07.2026).

19. Chen S., Li S., Zhang Z. The relationship between perceived stress, psychological resilience, and depressive symptoms in college students, and the moderating role of gender. Scientific Reports. 2026. Vol. 16. Article 12789. URL: https://doi.org/10.1038/s41598-026-43237-w (дата звернення: 01.08.2026).

20. Litwic-Kaminska K., Błachnio A., Kapsa I., Brzeziński Ł., Kopowski J., Stojković M., Hinić D., Krsmanović I., Ragni B., Sulla F. та ін.

Resilience, positivity and social support as perceived stress predictors among university students. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2023. Vol. 20, no. 19. Article 6892. URL: https://doi.org/10.3390/ijerph20196892 (дата звернення: 01.08.2026).

21. Park Y., Kim I. H., Jeong Y. W. Resilience experienced by university students during the COVID-19 pandemic: a qualitative exploration based on focus-group interviews. Heliyon. 2024. Vol. 10, no. 18. Article e37678. URL: https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e37678 (дата звернення: 01.08.2026).

22. Sheng J., Ng D. T. K., Tian P., Zheng Z. University students' resilience in post-pandemic period: a socio-ecological perspective. Frontiers in Psychology. 2025. Vol. 16. Article 1574153. URL: https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1574153 (дата звернення: 28.07.2026).

23. Wang F., Huang P., Xi Y., King R. B. Fostering resilience among university students: the role of teaching and learning environments. Higher Education. 2026. Vol. 91. P. 1555-1579. URL: https://doi.org/10.1007/s10734-025-01484-2 (дата звернення: 28.07.2026).

24. Zhao R., Peng J., Li J.-Y., Qin L.-L., Luo B.-A. Psychological resilience of Chinese college students: a cross-sectional study after the deblocking of China's COVID-19 pandemic strategy. Healthcare. 2023. Vol. 11, no. 17. Article 2409. URL: https://doi.org/10.3390/healthcare11172409 (дата звернення: 29.07.2026).

References

1. Atamanchuk, N. M. (2026). Reziliientnist studentiv-psykholohiv v umovakh viiny: hendernyi vymir [Resilience of psychology students in war conditions: a gender dimension]. Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriia: Psykholohiia, 37(2), 98–104. https://doi.org/10.32782/2709-3093/2026.2/16

2. Burovytska, A. I. (2024). Osoblyvosti rezylientnosti studentiv pid chas navchannia v umovakh voiennoho chasu [Peculiarities of students' resilience during studying in wartime conditions]. Naukovi zapysky. Seriia: Psykholohiia, 2, 17-23. https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2024-2-2

3. Ministry of Youth and Sports of Ukraine, & United Nations Development Programme (UNDP) in Ukraine. (2024). Vplyv viiny na molod v Ukraini: zvit za rezultatamy doslidzhennia [The impact of the war on youth in Ukraine: a research report]. Kyiv. https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/vplyv-viyny-na-molod-v-ukrayini-2024

4. All-Ukrainian Mental Health Program «How are you?». (n.d.). Vseukrainska prohrama mentalnoho zdorovia "Ty yak?" [Official portal]. https://howareu.com

5. Konovalova, O. V., & Bykova, S. V. (2023). Formuvannia rezylientnosti u studentskoi molodi [Formation of resilience in student youth]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriia: Psykholohiia, 3, 13–17. https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2023.3.2

6. Lytvynova, L., & Yehorova, V. (2025). Psykhokorektsiinyi alhorytm formuvannia rezylientnosti studentskoi molodi v umovakh viiny [Psychocorrectional algorithm for the formation of resilience in student youth in war conditions]. Visnyk Lvivskoho

universytetu. Seriia psykholohichni nauky, 23, 112–122. https://doi.org/10.30970/PS.2025.23.13

7. Mishchykha, L. P., & Savenko-Kobylkina, O. O. (2026). Psykholohichnyi suprovid rozvytku rezylientnosti studentskoi molodi v umovakh viiny [Psychological support for the development of resilience of student youth in war conditions]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriia: Psykholohiia, 1, 108–112. https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2026.1.18

8. Orap, M. O. (2025). Tendentsii rozvytku rezylientnosti suchasnoi ukrainskoi molodi [Trends in the development of resilience of modern Ukrainian youth]. Naukovi zapysky Lvivskoho derzhavnoho universytetu bezpeky zhyttiediialnosti. Pedahohika i psykholohiia, 2(6), 145–150. https://doi.org/10.32782/3041-1297/2025-2-22

9. Piankivska, L. V. (2023). Osoblyvosti proiavu rezylientnosti u studentiv v umovakh voiennoho chasu [Peculiarities of resilience manifestation among students in wartime]. Perspektyvy ta innovatsii nauky, 10(28), 623–633. https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-10(28)-623-633

10. Rud, V. M. (2025). Teoretychna model rezylientnosti studentiv [Theoretical model of students' resilience]. Naukovi zapysky. Seriia: Psykholohiia, 4, 79–86. https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2025-4-10

11. Syniakova, V. B., Bokhonkova, Iu. O., & Minin, M. O. (2025). Formuvannia rezylientnosti molodi v umovakh sotsialnoi nestabilnosti ta viiny [Formation of youth resilience in conditions of social instability and war]. Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology, 1(29), 66–74. https://doi.org/10.32342/3041-2196-2025-1-29-6

12. Stetsenko, A. I., & Barytska, V. H. (2025). Psykholohichna rezylientnist yak chynnyk pidtrymky mentalnoho zdorovia studentiv v umovakh viiny [Psychological resilience as a factor of mental health support of students in war conditions]. Dniprovskyi naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava, 3, 77–83. https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2025.3.12

13. Surhund, N., & Kozenko, O. (2023). Osoblyvosti rezylientnosti u studentiv: teoretychne doslidzhennia [Peculiarities of resilience in students: a theoretical study]. Psychology Travelogs, 4, 189–199. https://doi.org/10.31891/PT-2023-4-20

14. Tkachyshyna, O. R. (2025). Doslidzhennia proiaviv tryvohy ta depresii u studentiv v umovakh voiennoho stanu [Investigation of manifestations of anxiety and depression in students under martial law]. Slobozhanskyi naukovyi visnyk. Seriia: Psykholohiia, 1, 25–31. https://doi.org/10.32782/psyspu/2025.1.25

15. Turubarova, A. V. (2021). Fenomen «rezilientnist»: suspilno znachushcha problema sohodennia [The phenomenon of «resilience»: a socially significant problem of today]. In V. L. Pohrebna et al. (Eds.), Suspilstvo i osobystist u suchasnomu komunikatsiinomu dyskursi: materialy III Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (pp. 423–425). Zaporizhzhia: NU «Zaporizka politekhnika». https://eir.zp.edu.ua/items/cfd8416e-82b3-4e40-b932-d10cf7c96b5d

16. Furs, O. I. (2026). Chynnyky formuvannia rezylientnosti studentskoi molodi pid chas viiny [Factors forming the resilience of student youth during the war]. In Iu. S. Herasymenko, V. S. Kulishov, & I. V. Pakhomov (Comps.), Sotsialno-osvitni dominanty profesiinoi pidhotovky suchasnoho kompetentnoho fakhivtsia: zbirnyk materialiv V Vseukrainskoi studentskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (pp. 276–280). Bila Tserkva: BINPO. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/749781/

17. Bagdžiūnienė, D., Žukauskaitė, I., Bulotaitė, L., & Sargautytė, R. (2025). Study and personal resources of university students' academic resilience and the relationship with positive psychological outcomes. Frontiers in Psychology, 16, Article 1517359. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1517359

18. Cassaretto, M., Espinosa, A., & Chau, C. (2024). Effects of resilience, social support, and academic self-efficacy on mental health among Peruvian university students during

the pandemic: The mediating role of digital inclusion. Frontiers in Psychology, 15, Article 1282281. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1282281

19. Chen, S., Li, S., & Zhang, Z. (2026). The relationship between perceived stress, psychological resilience, and depressive symptoms in college students, and the moderating role of gender. Scientific Reports, 16, Article 12789. https://doi.org/10.1038/s41598-026-43237-w

20. Litwic-Kaminska, K., Błachnio, A., Kapsa, I., Brzeziński, Ł., Kopowski, J., Stojković, M., Hinić, D., Krsmanović, I., Ragni, B., & Sulla, F. (2023). Resilience, positivity and social support as perceived stress predictors among university students. International Journal of Environmental Research and Public Health, 20(19), Article 6892. https://doi.org/10.3390/ijerph20196892

21. Park, Y., Kim, I. H., & Jeong, Y. W. (2024). Resilience experienced by university students during the COVID-19 pandemic: A qualitative exploration based on focus-group interviews. Heliyon, 10(18), Article e37678. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e37678

22. Sheng, J., Ng, D. T. K., Tian, P., & Zheng, Z. (2025). University students' resilience in post-pandemic period: A socio-ecological perspective. Frontiers in Psychology, 16, Article 1574153. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1574153

23. Wang, F., Huang, P., Xi, Y., & King, R. B. (2026). Fostering resilience among university students: The role of teaching and learning environments. Higher Education, 91, 1555–1579. https://doi.org/10.1007/s10734-025-01484-2

24. Zhao, R., Peng, J., Li, J.-Y., Qin, L.-L., & Luo, B.-A. (2023). Psychological resilience of Chinese college students: A cross-sectional study after the deblocking of China's COVID-19 pandemic strategy. Healthcare, 11(17), Article 2409. https://doi.org/10.3390/healthcare11172409